

hvorved man skulde indvinde Erfaringer om, hvorvidt Pryglestraffen kan nytte. Jeg tror nu ikke, det vil være heldigt at eksperimentere med en saa vigtig og alvorlig Sag som Straffelovgivningen, og jeg tvivler meget stærkt om, at man i Løbet af 6 Aar kan indhøste de fornødne Erfaringer med Hensyn til Virkningen af Pryglestraffen, der skal sikkert en meget længere Tid til. Men navnlig mener jeg, at Forsøg i den Retning ere unødvendige. Der foreligger allerede et Materiale, som tillader at drage sikre Slutninger, nemlig den Udvikling, der er foregaaet i forrige Aarhundrede. Fra Begyndelsen af Aarhundredet og til langt over Midten opretholdtes jo Pryglestraffen som Institution. Vi naaede helt ned til Aaret 1881, før den blev ophævet ved Hær og Flaade, og kun fra 1881 og til Aarhundredets Slutning har den været ganske afskaffet som Straf for voksne Personer. Vi have derfor haft rig Lejlighed til at se, hvorledes Pryglestraffen virker baade paa Samfundet og de enkelte. Gaa vi tilbage til Aarhundredets Begyndelse, se vi, at Herremændene den Gang pryglede deres Bønder, satte dem paa Træhesten eller smed dem i Hundehullet, naar de vare ugidelige, dovne, ikke vilde bestille noget, eller naar de vare opsætsige. Jeg kan forstaa, at disse Herremænd, hvis de levede endnu, vilde stemme for dette Forslag, fordi det er i Overensstemmelse med det Livssyn, der besjælede dem. Men der er en Ting, som jeg mindre godt kan forstaa, og det er, at Efterkommerne af de Bønder, der fik Pryglene, nu kunne stemme for at gennemføre Pryglestraf for voksne, men det synes jo alligevel, som om noget saadant er sket og vil ske. Og som Pryglestraffen anvendtes i Forholdet mellem Herremænd og Bonde, saaledes anvendtes den ogsaa i andre Forhold, Herremanden pryglede sit Tyende, Mesteren pryglede sine Svende, og Svendene pryglede igen Lærlingene. Det var Prygl fra øverst til nederst hele Rækken igennem. Jeg kan endnu erindre, at saa sent som i 1866, da jeg som ung Svend arbejdede sammen med andre Svende, betragtede disse det som et Indgreb i deres Rettigheder, naar Mesteren forbød dem at prygle Lærlingene. Prygleinstitutionen satte ogsaa sit Præg paa Folkets Liv, naar det samledes i større Kredse til festligt Lag eller andre Sammenkomster. Det kunde næsten ikke tænkes, at en saadan Sammenkomst endte uden med Slagsmaal, og det af en ganske anderledes brutal Karakter, end man nu til Dags kender det. Det Liv,

der førtes i Lavene og paa Kroer, indskrænkede sig ikke alene til, at man bød hinanden en Skalle, som det populært kaldes, nej, man kastede hinanden ud af vinduet, og den, der gjorde slikt, betragtedes ikke som en Bølle, man saa op til ham som en rask Svend. Det var Opfattelsen den Gang, og den skyldtes, at Samfundet hævdede Prygleinstitutionen. Ser man paa Aarhundredets Slutning, efter at Prygleinstitutionen er ophævet, faar man et helt andet Billede. Den danske Bondestand, der i Aarhundredets Begyndelse fik Prygl, er nu den Stand, der er vort Lands Stolthed. Paa de allerfleste Arbejdssteder er det forbudt de voksne Arbejdere at prygle de yngre, og Befolkningen kan nu komme sammen i Hundreder og Tusinder, uden at man hører den mindste Mislyd eller ser et eneste voldeligt Sammenstød. Jeg mener derfor, at der er indhentet tilstrækkelige Erfaringer for, at Pryglestraffen er uheldig og virker forraaende. Det var en lykkelig Stund, da den blev ophævet. Siden da er Befolkningen gaaet frem i Humanitet og har faaet ædlere Begreber end tidligere. Jeg mener derfor, at der kun er ringe Grund til at foretage et Eksperiment for at prøve Pryglestraffens Nytte. Jeg tror, at vi have Stof nok til at drage Slutninger af.

Nu erkender jeg, der er en Raahed til Stede i vort Samfund, som det vilde være ønskeligt at faa fjernet, og jeg vil for mit Vedkommende, saa vidt mine ringe Evner formaa, bidrage til, at dette Maal kan naas. Men jeg tror ganske sikkert, man skal søge andre Midler end dem, der indeholdes i dette Lovforslag. Der er, naar man skal afgøre, hvilke Midler der er de rette, et Spørgsmaal, som nødvendigst rejser sig, og det er, hvor stammer denne Raahed fra; hvorfra rekruteres de saakaldte Bøller? Jeg tror, man maa besvare dette Spørgsmaal derhen, at det er fra de daarlige og ulykkelige Hjem, vi have i Samfundet, og som Samfundforholdene selv have skabt. Bøllerne rekruteres fra de Hjem, hvor begge Forældre maa vandre paa Arbejde og overlade Børnene til sig selv hele den udslagne Dag, d. v. s. til det Liv, der føres paa Gader og Stræder, og hvad der er det værste, til det slette Selskab, der findes der. Der er det, Bøllespirene begynde at vokse. Men skal man disse Forhold til Livs, kan det ikke nytte at vedtage en Lov om Prygl. Vi kunne gerne vedtage en saadan Lov, de ulykkelige Hjem forsvinde ikke derved, Arnestedet for Raaheden vedbliver tvært-